

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 29C/5/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8122201317
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 02. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Diana Vlčková
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2023:8122201317.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

19
29C/5/2022

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Dianou Vlčkovou v právnom spore žalobcov: 1./ A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. D. E., F. XXX/XX, XXX XX C. D. E., 2./ G. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XXX, XXX XX H., 3./ B. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. I. XXXXX/XX, XXX XX H., zast. JUDr. Ing. Adrián Cupák, advokát so sídlom Dr. Goldbergera 249/1, 089 01 Svidník, proti žalovanej: Allianz – Slovenská poisťovňa, a.s., so sídlom Dostojevského rad 4, 815 74 Bratislava, IČO: 00151700, o náhradu nemajetkovej ujmy takto

rozhodol:

2
29C/5/2022

Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi v 1. rade nemajetkovú ujmu v sume 4.200 EUR, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni v 2. rade nemajetkovú ujmu v sume 4.200 EUR, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi v 3. rade nemajetkovú ujmu v sume 4.200 EUR, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

P r i z n á v a žalobcom v 1. – 3. rade voči žalovanému nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté v samostatnom rozhodnutí po právoplatnosti rozhodnutia súdu vo veci samej.

Z a m i e t a návrh žalovaného na prerušenie konania do právoplatného skončenia konania, vedeného na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp. zn. 13T/41/2021.

odôvodnenie:

18
29C/5/2022

Žalobcovia žalobou doručenou súdu dňa 02.02.2022 sa voči žalovanému domáhali zaplata nemajetkovej ujmy každí vo výške 20.000 EUR z dôvodu úmrtia matky B. B., nar. XX.XX.XXXX, zomrelej XX.XX.XXXX pri dopravnej nehode, zavinenej vodičom motorového vozidla poisteného u žalovaného, čo sa negatívne prejavilo v ich osobnom a rodinnom živote.

V dôvodoch žaloby uviedli, že dňa XX.XX.XXXX asi o XX.XX hod. mal viesť A. B. J., jemu pridelené osobné motorové vozidlo značky K. H. s EČV F. po štátnej ceste z H. smerom na K. D. E. a v obci

H. na priamom úseku štátnej cesty viedol motorové vozidlo rýchlosťou vyššou, než ako je na danom úseku cesty povolená, plne sa nevenoval vedeniu motorového vozidla a neskoro reagoval na chodkyňu prechádzajúcu vozovkou šikmo sprava doľava v smere jazdy motorového vozidla vedeného obvineným, v dôsledku čoho motorové vozidlo ľavou prednou časťou narazilo do ľavej časti tela poškodenej chodkyne B. B., ktorá utrpela pri zrážke ťažké zranenia, ktorým na mieste podľahla. Uvedené vyplýva zo znaleckého posudku č. 21/2019, ktorý bol vyhotovený v prípravnom konaní trestného konania.

Vodič bol trestným rozkazom Okresného súdu Vranov nad Topľou pod sp. zn. 13T/16/2020 zo dňa 26.02.2020 právoplatne uznaný za vinného z prečinu usmrtenia.

V uvedenej veci bolo na podnet žalobcov podané mimoriadne dovolanie ministerkou spravodlivosti, nakoľko v uvedenej veci bola dôvodná pochybnosť o skutočnom vinníkovi, teda vodičovi dopravnej nehody, ktorý reálne riadil predmetné motorové vozidlo v čase spáchania skutku. Najvyšší súd SR rozsudkom pod sp. zn. 1Tdo/5/2021 zo dňa 09.05.2021 zrušil vyššie uvedený trestný rozkaz a na Okresnom súde Vranov nad Topľou naďalej prebieha trestné konanie v uvedenej veci.

Vozidlo v čase nehody bolo povinne zmluvne poistené v poisťovni žalovaného. Všetci traja žalobcovia mali so svojou, toho času už nebohou mamou veľmi dobrý vzťah plný lásky a porozumenia. Nebohú matku považovali za najhlavnejšieho a najstabilnejšieho člena rodiny, hoci už všetci traja žalobcovia mali založené svoje vlastné rodiny.

Žalobkyňa v 2. rade so svojim manželom boli s mamou v dennodennom kontakte, nakoľko bývali v bezprostrednom susedstve. Dá sa povedať, že žili tak povediac na jednom dvore. Ich, aj keď formálne samostatné domácnosti boli neformálne ako jedná spoločná domácnosť. Často sa navštevovali, navzájom sa delili s pripraveným jedlom a boli si vzájomne nápomocní. Toto ich spolunažívanie trvalo približne 25 rokov. Za celú uvedenú dobu neriešili žiadne vzájomné konflikty.

Žalobca v 1. rade býva od rodičovského domu vo vzdialenosti 4 km. Mama jeho rodine po dohode poskytla časť pozemku, na ktorom si každý rok pestovali zeleninu pre svoju rodinu. Aj keď zomrela vo veku 82 rokov, jej dobré fyzické a duševné zdravie jej stále dovoľovalo pracovať jednak na záhradke pri rodinnom dome, a tiež pomáhala na neďalekom pozemku, ktorý si obhospodaroval žalobca v 1. rade. Ich 3 deti udržiavali so svojou babkou blízky vzťah. Ich dvaja synovia, ktorí pôsobia v zahraničí zakaždým prišli navštíviť babku skôr, než po návšteve rodičov vycestovali späť do zahraničia. O blízkom citovom vzťahu žalobcu v 1. rade a ich staršieho syna B. k babke nasvedčuje aj skutočnosť, že po smrti babky vnuk B. s podporou svojich rodičov sa rozhodol odkúpiť dom po babke, pričom jeho rozhodnutie nebolo motivované majetkovou hodnotou starého, cca 60 ročného domu, ale predovšetkým citovým vzťahom k miestu.

Žalobca v 3. rade žije s rodinou vo vzdialenosti 25 km od rodičovského domu. Aj keď sa s mamou nevydával tak často, ako dvaja starší súrodenci, ktorí žili v blízkosti rodičovského domu, pravidelné návštevy aj niekoľkokrát v mesiaci boli bežné. Tieto stretnutia boli sprevádzané rozhovormi, ktoré sa dajú označiť ako veľmi úprimné a ktoré vyjadrovali ich veľmi blízky vzájomný vzťah.

Žalovaný so žalobou nesúhlasil.

Uviedol, že podmienkou úspešného uplatnenia nároku na náhradu škody a rovnako tak i nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je, aby ten, kto nárok uplatňuje bez akýchkoľvek pochybností preukázal, že jeho nárok je dôvodný, a to čo do základu, ako aj do výšky.

Žalovaný rozporuje nároky žalobcov v celom rozsahu, a to z dôvodu nepreukázania ich aktívnej legitímácie pre toto konanie.

V predmetnej veci nie je sporným, že motorové vozidlo značky K. H. s EČV F. bolo ku dňu dopravnej nehody zmluvne poistené v spoločnosti žalovaného.

Dôvodnosť žalobou uplatňovaného nároku žalobcovia preukazujú poukazom na trestný rozkaz Okresného súdu Vranov pod sp. zn. 13T/6/2020 zo dňa 26.02.2020. Ako však vyplýva so žalobcami predloženého rozhodnutia Najvyššieho súdu, bol uvedený trestný rozkaz zrušený, pričom trestné konanie doposiaľ právoplatne skončené nie je.

Z obsahu a záverov znaleckého posudku č. XX/XXXX vypracovaného Ing. Štefanom Kováčom vyplýva, že chodkyňa prechádzala cez vozovku mimo priechodu pre chodcov, na vozovku vstúpila v čase 2,0 s pred zrážkou, pričom uvedené motorové vozidlo bolo pre chodkyňu viditeľné a vo výhlade jej nič nebránilo. Technickou príčinou dopravnej nehody bol nesprávny charakter pohybu chodkyne v čase jej vstupu na vozovku, ktorý vznikol v rozpore s technickým výkladom pravidiel cestnej premávky a ktorý vyvolal kolíznú situáciu, ako aj nesprávna technika jazdy vodiča motorového vozidla.

Aj vzhľadom na to, že v zmysle predložených dôkazov je nepochybne zrejmé, že prebiehajúce trestné konanie vo veci, ktorého predmetom je aj stanovenie zodpovednosti na vzniku dopravnej nehody zo dňa 25.04.2019 nie je doposiaľ právoplatne skončené, čím nebolo právoplatne rozhodnuté o tom, kto za jej vznik a škodu zodpovedá, nie je možné žalobcov v tomto štádiu považovať za poškodených v zmysle

ust. § 2 písm. g) zákona č. 381/2001 Z.z.. Za daného stavu preto nemôžu žalobcovia účelovo podsúvať súdu tvrdenie, že pasívna legitímácia žalovaného je preukázaná trestným rozkazom 13T/6/2020.

Bez toho, aby žalobcovia bez akýchkoľvek pochybností preukázali právoplatne zavinenie na dopravnej nehode, a teda zodpovednosť za vzniknutú škodu poistenca žalovaného je vylúčené, aby žalovanému ako poisťovateľovi povinne zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla vznikla povinnosť poskytnúť náhradu škody. Žalovaný súčasne voči uplatnenému nároku vzniesol námietku premlčania s poukazom na ustanovenie § 106 Občianskeho zákonníka.

K výške požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy uviedol, že túto považuje za neodôvodnenú, ako aj neadekvátnu a neprimerane vysokú.

Samotná závažnosť ujmy vzniknutej v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti nie je jediným a výlučným kritériom pre určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri určení tejto výšky súd musí prihliadnuť aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. V tejto súvislosti poukázal aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 1Cdo/77/2009, z ktorého vyplýva, že správanie samej dotknutej osoby pri neoprávnenom zásahu sa stáva právne významným pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorú výšku určuje súd podľa závažnosti ujmy podľa okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo. Týmito okolnosťami sú nie len okolnosti na strane samotného škodcu, ale súčasne sú to aj okolnosti na strane dotknutej osoby. Rovnako zastáva názor, že pri stanovení primeranosti výšky nemajetkovej ujmy možno analogicky použiť ustanovenia zákona č. 514/2003 Z.z. a ustanovenia zákona č. 274/2017 Z.z. Vzhľadom na to, že v roku 2019, kedy došlo k úmrtiu pani B. B. činila minimálna mzda sumu 520 EUR, pričom 50 násobok tejto minimálnej mzdy predstavuje sumu 26.000 EUR je zjavné, že žalobcami požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy prevyšuje náhradu, ktorá súhrnne prináleží obetiam násilných trestných činov.

Zdôraznil, že aj keď súdy priznávajú pozostalým aj peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy a vzhľadom na okolnosti prípadu sa nejaví byť morálna satisfakcia postačujúca, ide predovšetkým o prípady, kedy miera intenzity zásahu do súkromia je zvýšená tým, že pozostalými sú maloleté deti odkázané citovo aj materiálne na zosnulého rodiča, ktoré nedostali možnosť naplniť svoj vzájomný medziľudský vzťah, ďalej manželia poškodených, ktorí spolu žili v spoločnej domácnosti, boli na seba navzájom materiálne a citovo úzko naviazaní a poškodení boli v produktívnom veku, teda miera šoku z ich smrti je vysoká a napokon ďalšiu skupinu odškodňovaných osôb tvoria rodičia maloletých, prípadne dospelých detí. V predmetnej veci tak, ako to vyplýva z predložených listinných dôkazov, k úmrtiu pani B. B. došlo vo veku XX rokov, pričom žalobcovia mali v tom čase XX, XX a XX rokov a nežili v čase jej úmrtia v spoločnej domácnosti. Je možné tvrdiť, že pre vek, v akom sa nachádzala pani B. a žalobcovia je typická už citová a materiálna nezávislosť deti od rodičov. Vzťahové väzby dospelých deti sú zamerané na širší okruh vzťahových osôb, ku ktorým samozrejme patria aj rodičia, avšak títo už nie sú zväčša v citových vzťahoch výlučnými a dominantnými osobami.

Žalobcovia v replike na námietku žalovaného nedostatku ich aktívnej legitímácie, ako aj námietku premlčania poukázali na závery uznesenia Najvyššieho súdu SR z 23.04.2020 pod sp. zn. 5Cdo/102/2017 s tým, že námietka žalovaného je nedôvodná. Z uvedeného rozhodnutia okrem iného vyplýva, že ak by žalobcovia nepodali žalobu v lehote 3 rokov od dopravnej nehody, došlo by k premlčaniu ich nároku voči žalovanému bez ohľadu na to, či bolo ukončené trestné konanie.

Žalovaný účelovo poukazuje len na tie časti znaleckého posudku, ktoré majú vzbudiť dojem, že dopravnú nehodu spôsobila nebohá, preto žalobcovia poukazujú na preukázané tvrdenia znalca, že vodič motorového vozidla mohol zaregistrovať chodkyňu minimálne vo vzdialenosti 100 metrov pred miestom zrážky, avšak v tom čase sa chodkyňa nachádzala za pravou krajnicou a ešte nevstupovala na vozovku. Keď chodkyňa vstupovala na vozovku, tak vtedy sa vodič s motorovým vozidlom nachádzal vo vzdialenosti cca 30 metrov pred miestom zrážky a pohyboval sa rýchlosťou 55 km/hod a ak by vtedy reagoval na chodkyňu plným brzdným spomalením, zastavil by vozidlom pred miestom zrážky a k zrážke by nedošlo.

Žalovaný v duplike zotrval na svojom stanovisku o zamietnutí žaloby z dôvodu nepreukázania základu uplatneného nároku.

Súd na základe skutkových tvrdení žalobcov, popretí skutkových tvrdení žalovaného, výsluchom žalobcov, oboznámením trestného rozkazu, rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, záznamu o dopravnej nehode, znaleckým posudkom, poisťovnou zmluvou, rodnými listami žalobcov, úmrtným listom poškodenej, ako aj ďalším spisovým materiálom zistil tento skutkový stav:

Zo záznamu dopravnej nehody vypracovaného Okresným dopravným inšpektorátom vo Vranove nad Topľou zo dňa 26.04.2019 pod č. ČVS:ORP-34/DI-VT-2019 vyplýva, že dňa XX.XX.XXXX v čase o XX.XX hod. viedol vodič B. J., nar. XX.XX.XXXX osobné motorové vozidlo zn. K. H., EČV: F. XXX D. po štátnej ceste I/18 v obci H. v smere z H. do K. D. E., kde počas jazdy s týmto vozidlom v spomínanom

úseku pred odbočkou do obce B. narazil ľavou prednou časťou do chodkyne B. B., nar. XX.XX.XXXX, ktorá predchádzala cez vozovku z pravej strany z pohľadu vodiča na ľavú stranu vozovky, chodkyňa po náraze padla na vozovku, pri náraze utrpela zranenia nezlučiteľné so životom, ktorým na mieste podľahla.

Vodič uvedeného motorového vozidla bol trestným rozkazom Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 26.02.2022 pod sp. zn. 13T/6/2020 uznaný za vinného, že dňa XX.XX.XXXX asi o XX.XX hod. viedol jemu pridelené osobné vozidlo vyššie uvedenej značky po štátnej ceste z H. smerom na K. D. E. a v obci H. na priamom úseku viedol motorové vozidlo rýchlosťou vyššou, než ako je na danom úseku cesty povolená, plne sa nevenoval vedeniu motorového vozidla a neskoro reagoval na chodkyňu prechádzajúcu vozovku šikmo sprava doľava, v dôsledku čoho motorové vozidlo narazilo do ľavej časti tela chodkyne poškodenej B. B., nar. XX.XX.XXXX, pričom pri zrážke utrpela ťažké zranenie, ktorým na mieste podľahla; teda inému z nedbanlivosti spôsobil smrť a čin spáchal závažnejším spôsobom konania porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona, a tým spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 a písm. a) Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 24 mesiacov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu 30 mesiacov; súčasne mu bol uložený trest zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel v trvaní 36 mesiacov a žalobca L. B. B. bol s nárokom na náhradu škody odkázaný na civilný proces.

Rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 1Tdo/5/2021 bol vyššie uvedený trestný rozkaz zrušený na základe mimoriadneho dovolania podaného ministerkou spravodlivosti SR z dôvodu porušenia zákona. Zo záverov rozhodnutia Najvyššieho súdu vyplýva, že s vydaním uvedeného trestného rozkazu sa vzhľadom na pochybnosti o osobe páchatela nie je možné stotožniť, keďže v danej veci reálne existujú vážne pochybnosti, či bol odsúdený skutočný páchatel uvedeného trestného činu. Uvedené trestné konanie v súčasnej dobe prebieha na Okresnom súde vo Vranove nad Topľou pod sp. zn. 13T/41/2021, ktoré doposiaľ právoplatne skončené nie je.

Z predložených rodných listov žalobcov, ako aj úmrtného listu poškodenej B. B. vyplýva, že žalobcovia sú deťmi B. B., ktorá pri uvedenej dopravnej nehode v dôsledku zranení nezlučiteľných so životom týmto podľahla.

Taktiež medzi stranami nebolo sporné, že motorové vozidlo značky K. H. s EČV: F. XXX D. bolo ku dňu dopravnej nehody dňa XX.XX.XXXX v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z. povinne zmluvne poistené u spoločnosti žalovaného.

Z predloženého znaleckého posudku č. XX/XXXX vypracovaného znalcom Ing. Štefanom Kováčom v rámci trestného konania vyplýva, že vodič uvedeného motorového vozidla jazdil s uvedeným motorovým vozidlo v čase pred dopravnou nehodou aj v čase zrážky s chodkyňou rýchlosťou 55 km/hod. Rozhľadové pomery mali účastníci nehodového deja v mieste nehodového deja v čase tesne pred zrážkou dobré a poveternostné podmienky neboli sťažené. Viditeľnosť nebola znížená vplyvom poveternostných podmienok a vo vzájomnom výhľade na vzdialenosť 100 metrov účastníkom dopravnej nehody nič nebránilo.

Vodič uvedeného motorového vozidla mohol zaregistrovať chodkyňu minimálne vo vzdialenosti 100 metrov pred miestom zrážky, avšak v tom čase sa chodkyňa nachádzala za pravou krajnicou a ešte nevstupovala na vozovku. Keď chodkyňa vstupovala na vozovku, tak vtedy vodič s motorovým vozidlom sa nachádzal vo vzdialenosti cca 30 metrov pred miestom zrážky a pohyboval sa rýchlosťou 55 km/hod a ak by vtedy reagoval na chodkyňu plným brzdným spomalením, zastavil by s vozidlom pred miestom zrážky a k zrážke by nedošlo.

Ak by sa motorové vozidlo pohybovalo po ceste rýchlosťou dovolenou a jeho vodič by reagoval na vstup chodkyne do vozovky keď už reagovať mohol, teda v čase 2 sekundy pred zrážkou, keď sa s motorovým vozidlom nachádzal vo vzdialenosti 30,48 metra, nekolíznym polovičným brzdným spomalením nezastavil by s vozidlom pred miestom zrážky. Zastavil by s vozidlom vo vzdialenosti 5,5 metra za miestom zrážky a v čase zrážky by bola jeho rýchlosť 24,5 km/hod. Ak by však v mieste svojej prvej možnej reakcie reagoval na vstup chodkyne na vozovku plným brzdným spomalením, zastavil by s vozidlom vo vzdialenosti 6 metrov pred miestom zrážky.

Chodkyňa prechádzala cez vozovku mimo priechodu pre chodcov približnou rýchlosťou 4 km/hod. Na vozovku vstúpila v čase 2 sekundy pred zrážkou, keď sa k nej z jej ľavej strany približovalo predmetné motorové vozidlo. V čase jej vstupu do vozovky bolo motorové vozidlo vo vzdialenosti 30,48 metra od miesta zrážky. Uvedené motorové vozidlo bolo pre chodkyňu viditeľné, vo výhľade jej nič nebránilo. Chodkyňa na uvedené vozidlo nereagovala a vstupom na vozovku vytvorila kolíznú situáciu, čím donútila vodiča prichádzajúceho vozidla na zmenu smeru a rýchlosti jazdy.

Znalec ako technickú príčinu dopravnej nehody označil nesprávny charakter pohybu chodkyne v čase jej vstupu na vozovku, ktorý vznikol v rozpore s technickým výkladom pravidiel cestnej premávky a ktorý vyvolal kolíziu situáciu a nesprávna technika jazdy vodičom motorového vozidla K. H.. Nesprávnym prvkom v jeho technike jazdy, ktorý vznikol v rozpore s technickým výkladom pravidiel cestnej premávky, a ktorý znemožnil vodičovi zabrániť nehode, bola oneskorená reakcia na vstup chodkyne na vozovku. Žalobca v 3. rade vo svojej výpovedi uviedol, že je ženatý, má dve deti a s manželkou dlhodobo žije v H. s tým, že rodičia žili v H., kde došlo k nehode. Manželkine rodičia žijú v M.. Oboch rodičov pravidelne navštevovali. Kým nemali motorové vozidlo, chodievali autobusom, neskôr autom; a návštevy boli pravidelné, minimálne jedenkrát mesačne u každého z rodičov. Dva roky pred dopravnou nehodou zomrel otec, preto v rodičovskom dome už ostala bývať mama sama, avšak jeho sestra s manželom si práve na pozemku vedľa rodičovského domu vystavali dom, a teda boli s matkou v dennodennom kontakte. Dokonca pokiaľ vie, delili sa s navarenou stravou. Nikdy nebol svedkom akýchkoľvek konfliktných vzťahov medzi nimi. Práve naopak, navzájom si pomáhali. Odvtedy v podstate pri návšteve mamy trávili spoločný čas aj so sestrou a jej rodinou. Mama bola človekom, ktorá sa mu vedela zdôveriť s rôznymi ťažkosťami a problémami, ktoré v tom čase mala, nakoľko otec nie veľmi zvládal konzumáciu alkoholu a vtedy jej bol vždy nápomocný. Spravidla ju navštevovali oni napriek tomu, že bola vo veľmi dobrej mentálnej a fyzickej kondícii, mala záhradku. Keď bolo niečo treba opraviť, vtedy sa pri údržbe domu spravidla stretávala celá rodina. Aj keď nemala vysokoškolské vzdelanie, bola nadpriemerne inteligentným človekom a veľmi silným tmelom celej rodiny. Vždy, keď mali k nej ísť niečo pomôcť, kontaktoval brata, ktorý býval od nej 4 km s tým, či príde alebo nie, aby sa stretla celá rodina.

Pokiaľ ide o jej zdravotný stav uviedol, že mama brala lieky na krvný tlak; krátko pred dopravnou nehodou absolvovala preventívnu prehliadku. Potrebovala vyšetrenie cievneho lekára, ktorého oslovil v M., kde bol on osobne prítomný. Lekár konštatoval, že mama nemá závažné zdravotné ťažkosti okrem tých, ktoré sú primerané jej veku. Nevylučuje, že brala aj iné lieky, ale k tomu sa presnejšie vyjadriť nevie. Jej dobrý zdravotný stav demonštruje aj skutočnosť, že pri pohrebe ich nebohého otca, kedy bolo potrebné vystupovať do kopca na cintorín 200 – 300 metrov, tento svižne vyšla. Bola ženou v domácnosti a chodila pracovať do poľnohospodárskeho družstva. Neskôr sa zamestnala, keď sa naučila šiť, pracovala v J. v kožiarenských závodoch ako šička asi 10 rokov až do odchodu do starobného dôchodku. Do smrti otca žili rodičia sami. Prvá sa vydala sestra v čase, kedy on bol stredoškolákom, teda ostal s rodičmi bývať on spolu s bratom. Neskôr sa oženil brat, ktorý si postavil dom v C. asi 4 km od bydliska rodičov. On po skončení strednej školy išiel študovať do F. a po skončení vysokej školy v 26 rokoch sa taktiež osamostatnil. Mamu navštevoval minimálne 1 krát mesačne; odkedy mala mobilný telefón, boli s ňou v pravidelnej telefonickom kontakte; navštevovali sa aj so súrodencami pri príležitosti rôznych sviatkov, menín, narodenín a podobne.

Žalobca v 1. rade uviedol, že v čase jeho maloletosti od 5. do 10. roku veku mal zdravotné problémy s reumatickou horúčkou, kedy ho pri všetkých vyšetreniach ako aj hospitalizáciách sprevádzala mama, a preto bol na ňu veľmi citovo naviazaný. Vždy, keď niečo okolo domácnosti potrebovala, so súrodencami sa striedali v pomoci a on ju sprevádzal aj v prípade, ak ju bolo potrebné doviezť na lekárske vyšetrenie. Pomáhal mame aj v čase, kedy jeho nebohý otec trpel rakovinou hrubého čreva a vtedy jej poskytoval osobnú pomoc. Keď sa oženil, mal záhradu v H., a preto sa s mamou pravidelne stretávali spolu so súrodencami a ich rodinami. V minulosti mal vážne zdravotné problémy, kedy utrpel mozgovú príhodu a bol operovaný na arytmiu srdca a mama sa obávala, či prežije. Po dopravnej nehode, pri ktorej zomrela, dostal epileptický záchvat a začal mať psychické problémy, ktoré pretrvávajú a prejavujú sa nespavosťou.

Pred dopravnou nehodou bola mama vo veľmi dobrom zdravotnom stave, aj keď mala problémy so žilami a chrbticou, bola mobilná a sama zabezpečovala starostlivosť o domácnosť, ako aj záhradu. Býva v C. a po oznámení dopravnej nehody s manželkou išli na jej miesto, avšak mama už bola v sanitke. Spolu s manželkou majú 3 dospelé deti, pričom dvaja synovia žijú v D. a smrťou jeho matky nedošlo k zhoršeniu ich vzájomných vzťahov.

Žalobkyňa v 2. rade uviedla, že s mamou mali veľmi dobrý vzťah, keďže bývali vedľa seba, neoddeľoval ich plot a dennodenne sa navštevovali. Spolu varili, prípadne si vzájomne odovzdávali jedlo. Mama viedla celú domácnosť, starala sa o záhradku, bola veľmi čulá, v podstate bola v ich rodine dirigent. Jej úmrtím utrpela stratu nielen ona, ale aj deti. V čase nehody dcéra mala oslavovať XX rokov, a keď sa túto správu dozvedela, začala trpieť psychickými problémami.

V deň nehody videla, že mama odchádza do kostola, keďže pozatvárala skleník a dom a už o 5 minút sa dozvedeli túto hroznú správu. Mama a babka celej jej rodine veľmi chýba, keďže ju mali veľmi radi, bola

veľmi dobrým človekom a bola oblúbená aj medzi ľuďmi v dedine. Pokiaľ ide o jej zdravotné problémy, brala lieky na žily a tlak, inak však nemala iné zdravotné problémy. Bola mobilná, chodievala do kostola, dokonca ju nebolo potrebné sprevádzať ani k lekárovi. Napriek tomu, že každá z nich mala samostatnú domácnosť, bývali vedľa seba, dennodenne sa stretávali a spoločne si pripravovali jedlo. V čase pred dopravnou nehodou keď ešte pracovala, pôsobila ako opatrovatelka v zahraničí a jej mama varila aj pre jej manžela.

Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadostučinenie.

Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Podľa § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.

Podľa § 427 ods. 2 Občianskeho zákonníka, rovnako zodpovedá aj iný prevádzateľ motorového vozidla, motorového plavidla, ako aj prevádzateľ lietadla.

Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z., náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi²⁰) a je povinný tento nárok preukázať.²¹)

Podľa § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z., na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila.²²)

Podľa § 441 Občianskeho zákonníka ak bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, znáša škodu pomerne; ak bola škoda spôsobená výlučne jeho zavinením, znáša ju sám.

Vykonaným dokazovaním bolo nesporne preukázané, že B. B., matka žalobcov, zomrela pri dopravnej nehode, ku ktorej došlo prevádzkou motorového vozidla značky K. H. s EČV F. XXX D., ktoré bolo v čase dopravnej nehody poistené u žalovaného.

Pôvodne trestným rozkazom Okresného súdu Vranov nad Topľou pod sp. zn. 13T/6/2020 zo dňa 26.02.2020 bol vodič A. B. J. uznaný vinný z prečinu usmrtienia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona. V uvedenej veci bolo na podnet žalobcov podané mimoriadne dovolanie ministerkou spravodlivosti a Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom 1Tdo/5/2021 zo dňa 19.05.2021 vyššie uvedený trestný rozkaz zrušil vzhľadom na pochybnosti o osobe páchatel'a.

Z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nevyplýva, žeby nebol spáchaný trestný čin v dôsledku, ktorého zomrela matka žalobcov, ale iba konštatoval pochybnosti v osobe páchatel'a trestného činu. Je však nepochybné, že k neoprávnenému zásahu došlo prevádzkou vyššie uvedeného motorového vozidla, ktoré v čase nehody bolo poistené u žalovaného.

V súlade s ustanovením § 427 Občianskeho zákonníka, subjektom zodpovedným za škodu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku je prevádzkovateľ. Aj keď Občiansky zákonník pojem prevádzateľ nevymedzuje, ide o fyzickú alebo právnickú osobu, ktorá má právnu a súčasne faktickú možnosť disponovať s dopravným prostriedkom a organizovane ho užívať. Prevádzkovateľom je najmä vlastník, oprávnený držiteľ podľa § 130 Občianskeho zákonníka alebo nájomca v prípade leasingu s právom kúpy dopravného prostriedku.

Pojem prevádzateľ nemožno zamieňať s pojmom držiteľ motorového vozidla, ktorý je na účely správneho práva vymedzený ako fyzická osoba oprávnená na podnikanie alebo právnická osoba, ktorá je takto zapísaná v dokladoch.

Z predloženého hlásenia škodovej udalosti vyplýva, že postavenie prevádzkovateľ'a mala spoločnosť Volkswagen finančné služby Slovensko s.r.o., ktorý zodpovedá za škodu spôsobenú vyššie uvedeného motorového vozidla v zmysle ustanovenia § 427 Občianskeho zákonníka.

Podľa rozsudku Najvyššieho súdu SR z 31.07.2017 pod sp. zn. 6MCdo/1/2016, škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení, je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu osobnostných práv pozostalých obetí dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná (R 61/2018 - Zbierka stanovísk a rozhodnutí NS SR 8/2018).

Nároky žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy sú tak kryté povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou vozidla, a preto je daný ich priamy nárok voči poisťovateľovi v zmysle ustanovenia § 15 zákona č. 381/2001 Z.z.

Uvedený záver vyplýva aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 7Cdo/252/2021 - R 3/2022; ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. III. ÚS 83/2019 a II. ÚS 695/2017. S poukazom na vyššie uvedené dôvody vyhodnotil námietku žalovaného o nedostatku jeho pasívnej vecnej legitímácie za nedôvodnú, a to s poukazom na ustálenú rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako aj Ústavného súdu SR a vyššie uvedenými rozhodnutiami bola vyriešená aj otázka existencie príčinnej súvislosti medzi nemajetkovou ujmom spočívajúcou v zásahu do osobnostných práv pozostalých obetí dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla.

Zároveň za nedôvodnú považuje vznesenú námietku premičania zo strany žalovaného podľa § 106 Občianskeho zákonníka.

Z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 7Cdo/252/2021 uverejneného v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu SR ako R 3/2022 nesporne vyplýva, že premičacia doba na uplatnenie uvedeného nároku začína plynúť rok po poistnej udalosti.

Z uznesenia Najvyššieho súdu SR zo dňa 17.02.2011 pod sp. zn. 5Cdo/265/2009 ďalej vyplýva, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy je právom majetkovej povahy, a preto sa premičuje vo všeobecnej trojročnej premičacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka.

Uvedený záver je v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu SR, ako aj Ústavného súdu SR, čo nesporne vyplýva z rozhodnutí 8Cdo/24/2017, R 58/2014 ako aj IV. ÚS 242/2013. Keďže k dopravnej nehode, pri ktorej zomrela matka žalobcov došlo XX.XX.XXXX, potom premičacia doba na uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle stanoviska Najvyššieho súdu Slovenskej republiky R 3/2022 začala plynúť rok po dopravnej nehode, a potom nemohlo dôjsť k jeho premičaniu vo všeobecnej trojročnej premičacej dobe ku dňu podania žaloby dňa 02.02.2022.

Súčasťou práva na súkromie je aj právo na rodinný život. Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, na rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni napĺňať jeho citové potreby, teda ide o ujmu nemajetkovú postihujúcu inú ako majetkovú sféru osobnosti, ku ktorej nepochybne patrí aj ujma emocionálna.

Žalobcovia opierali uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy o tvrdenie, že pri prevádzke motorového vozidla poisteného u žalovaného došlo k zásahu do ich rodinného života, keďže byť spolu je pre rodiča a dieťa základným prvkom rodinného života. Smrť milovanej matky hlboko zasiahla do ich života náhle a nečakane. Stratú blízkej osoby nič nemôže nahradiť a po tragickej smrti matky, ktorá ich predčasne opustila, zostala po nej prázdnota, ktorá sa nedá ničím nahradiť.

Aby bolo možné hovoriť o zásahu do súkromia určitej osoby usmrtením inej osoby, musí medzi dotknutou a zomrelou osobou preukázateľne existovať kvalifikovaný, konkrétny blízky osobný citový vzťah. Len v prípade takéhoto vzťahu totiž prichádza do úvahy násilné pretrhnutie (deštrukcia) vybudovaných citových väzieb dotknutej osoby, a len v takomto prípade môže predstavovať v konaní pôvodcu zásahu v tomto zmysle zásah do jej súkromia.

S poukazom na výsledky vykonaného dokazovania možno konštatovať, že v prípade žalobcov tu silné citové vzťahy medzi nimi a zomrelou matkou existovali. Je síce pravdou, že exaktne nemožno existenciu citového vzťahu, ako takého dokazovaním prostredníctvom výsluchu strán sporu, prípadne svedkov zistiť. Možno však skutkovo ustáliť formálne právnym poriadkom zakotvený status (manželstvo a príbuzenstvo predkov a potomkov), pri ktorom sa bez ďalšieho predpokladá blízky citový vzťah, ako aj na ďalšie skutkové okolnosti, z ktorých možno bezpečne usudzovať, že takýto vzťah tu existuje, napr. spoločné bývanie, absencia problémov vo vzťahoch, spoločné aktivity a podobne.

Vykonaným dokazovaním bol preukázaný zrejmy blízky vzťah medzi žalobcami a ich zosnulou matkou. Matka bola pre nich významnou osobnosťou. Bola to síce obyčajná žena bez vyššieho vzdelania, ktorá svoj nie jednoduchý život prežila na dedine, ale túto vnímali ako inteligentného človeka, ktorý na základe svojich skúseností dokázal veľmi empaticky vnímať a porozumieť nielen svojim deťom, ale aj vnúčatám. Bola úprimná a nekonfliktná. To bol asi dôvod, prečo k nej radi chodievali, dokázali sa jej zdôveriť so svojimi starosťami a ona bez toho, aby im vnucovala svoj názor, ich vedela s porozumením vypočuť a vyjadriť sa, akoby sa s podobnou situáciou vysporiadala sama.

Žalobcovia sa s matkou pravidelne stretávali spolu so svojimi rodinami, tejto pomáhali v prípade potreby pri údržbe rodinného domu, najmä po smrti ich otca; pri sprevádzaní na lekárske vyšetrenia mimo miesta

jej bydliska a podobne. Žalobkyňa v 2. rade s matkou žila v podstate na jednom dvore; dennodenne sa stretávali a vzájomne si pomáhali.

Keďže všeobecná právna úprava ochrany osobnosti neobsahuje kritériá pre určenie výšky nemajetkovej ujmy, súd sa v danom prípade inšpiroval rozhodnutím Ústavného súdu ČR zo dňa 22.12.2015 pod sp. zn. I ÚS 2844/2014. Na strane poškodeného je potrebné skúmať intenzitu vzťahov žalobcov so zomrelým, vek zomrelého a pozostalých, otázku hmotnej závislosti pozostalého na usmrtenej osobe a na prípadné poskytnutie satisfakcie. Pre výšku náhrady je kľúčová kvalita vzájomného vzťahu. Psychická bolesť zo straty veľmi blízkeho človeka je často vnímaná ako neznesiteľná, fyzická, obmedzujúca ostatné aktivity pozostalého, mnohokrát prerastajúce až do duševného ochorenia. Pri veku zomrelého sa rozlišuje, nakoľko je prežívaná strata novorodenca jeho rodičmi, strata rodiča jeho deťmi alebo strata osoby dôchodkového veku, jej vnúčatami. Dôležitú úlohu hraje i pocit zodpovednosti rodiča za deti. Strata osoby, na ktorej sú pozostalí existenčne závislí, sa negatívne prejaví i v sfére osobnostného prežívania. Iná forma satisfakcie, než peňažná, síce nemôže byť sama osebe postačujúcou, ale jej poskytnutie a následné posúdenie jej významu môže viesť k zníženiu peňažného zadostučinenia.

V zmysle nálezu ÚS SR pod sp. zn. III. ÚS 280/2017 z 5.12.2017 pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť, a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako a v ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady.

Hodnota usporiadaného rodinného života, resp. hodnota žiaľu, smútku a bolesti pri narušení rodinných vzťahov úmrtím, resp. usmrtením blízkej osoby je nevyčísliteľná v peniazoch. Rovnako je však pochopiteľné, že výška náhrady za nemajetkovú ujmu z hľadiska hornej hranice nemôže byť neobmedzená. Pri úmrtí rodiča sa javí za prípustné prihliadať na vek pozostalého dieťaťa. Pre zobjektizovanie je možné uviesť, že pri plnoletom dieťati vzhľadom na dlhšie trvanie vzťahu mal rodič možnosť naplniť svoju rodičovskú úlohu vo väčšom rozsahu ako pri menších deťoch, pri ktorých je možné vážnosť zásahu zdôrazniť absolútnou stratou možnosti naplniť vzťah rodiča a dieťaťa.

Posudzovanie výšky nemajetkovej ujmy nemožno v žiadnom prípade znevažovať tým spôsobom, aby bola vnímaná ako „cena ľudského života“. Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy nie je kompenzovať fyzickú absenciu zomrelého, ale pokúsiť sa pozostalým nahradiť nemateriálnu ujmu prejavujúcu sa v ich subjektívnych pocitoch.

Ani v tejto citlivej otázke nie je možnosť voľnej úvahy súdu neobmedzená, ale aj tu je potrebné rešpektovať princíp legitímneho očakávania, a to nielen na strane poškodených, ale aj na strane povinného subjektu. Výška náhrady nemajetkovej ujmy musí totižto odrážať všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti. Judikatúra súdov v oblasti ochrany osobnosti sa zhoduje na primárnom význame vyrovnávacieho charakteru náhrady nemajetkovej ujmy, resp. zmiernenie nepriaznivého následku neoprávneného zásahu (keďže nemajetková ujma vzniknutá porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom slova zmysle ani nedá odškodniť a rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nemožno exaktne kvantifikovať a vyčísliť). Vodiacimi parametrami proporcionálne spravodlivého zadostučinenia je atribút primeranosti, ktorý je rozhodujúcim kritériom priznávania odškodnenia, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie, inak napriek poskytnutému odškodneniu by sa poškodení mohli naďalej kvalifikovať ako obeť porušenia Dohovoru o ľudských právach. Na druhej strane, pri zachovaní proporcionality, výška relutárnej satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobiť na škodcu likvidačne.

Pri určovaní výšky ujmy súd vychádzal zo zák. č. 274/2017 Z.Z. o obetiach trestných činov, v zmysle ktorého obeť násilného trestného činu, ktorým bola spôsobená smrť patrí odškodnenie v maximálnej výške 50 násobku minimálnej mzdy (§ 12 a § 13 citovaného zákona), teda v roku 2019 je maximálna výška odškodnenia obetí násilných trestných činov v sume 26.000 EUR. V prípade, ak je obeťou násilného trestného činu viac, uvedená suma odškodnenia sa medzi nimi rozdelí rovnakým dielom.

Pri určení výšky nemajetkovej ujmy súd vychádzal z rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva, konkrétne v prípade *Kontrová c/a Slovenská republika*. V predmetnom rozhodnutí bola sťažovateľke priznaná nemajetková ujma v sume 25 000 €, pričom neoprávneným zásahom (nekonaním štátnych orgánov, ktoré v konečnom dôsledku viedlo k nezabráneniu trestného činu) do jej osobnostných práv bolo usmrtenie oboch jej maloletých detí následkom závažného trestného činu. Náhrada nemajetkovej ujmy priznaná v uvedenom prípade za zásah do práva na súkromie zahŕňajúci aj právo na rodinný život, predstavovala sumu 25 000 €, pričom išlo o zásah spočívajúci v absolútnom rozvrátení rodinného života poškodenej, nakoľko došlo k súčasnému usmrteniu oboch (jediných) jej detí. Vo vzťahu k jednému dieťaťu by sa teda jednalo o čiastku 12 500 €.

Rozhodnutím OS Martin pod sp. zn. 11C/43/2013 v spojení s rozsudkom KS v Žiline sp. zn. 7Co/578/2014 a rozhodnutia NS SR sp. zn. 6Cdo/60/2016 bola pozostalému manželovi a otcovi priznaná

náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 45 000 € za usmrtenie manželky, syna a dcéry pri dopravnej nehode nárazom nákladného motorového vozidla do pred ním idúceho osobného vozidla. Z uvedeného teda vyplýva, že za každú obeť dopravnej nehody mu bola priznaná náhrada vo výške 15 000 €, pričom išlo o zásah opätovne spočívajúci v absolútnom rozvrátení rodinného života stratou celej blízkej rodiny. OS Bánovce nad Bebravou pod sp. zn. 5C/63/2011 v spojení s rozsudkom KS v Trenčíne sp. zn. 6Co/80/2017 bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy dcéram 25 a 18 rokov, každej vo výške 26 000 € a matke 74 rokov 5 000 € za spoločnú smrť 43 ročnej matky a dcéry a 47 ročného otca (kauza Polomka). Z uvedeného teda vyplýva, že pozostalým dcéram bola priznaná nemajetková ujma za každú obeť dopravnej nehody vo výške 13 000 € (strata oboch rodičov).

Rozsudkom OS Prešov pod sp. zn. 6C/18/2016 v spojení s rozsudkom KS v Prešove sp. zn. 17Co/149/2017 bola priznaná manželke a matke náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 25 000 € a plnoletým synom a bratom vo výške 15 000 € za spoločnú smrť otca (manžela) a plnoletého syna (brata) pri dopravnej nehode (prechod do protismeru) zodpovedajúca sume 12 500 €, resp. 7 500 € za každú obeť dopravnej nehody.

Rozsudkom Okresného súdu v Trenčíne, pod sp. zn. 8C/55/2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne 23Co/256/2016 bola priznaná manželovi náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 10.000 EUR a plnoletým dcéram 8.500, resp. 7.500 EUR za smrť manželky a matky pri dopravnej nehode (neprimeraná rýchlosť a náraz do vozidla pred prechodom s odrazom do chodkyne, matky dcér s vlastnými rodinami, jednou spoluživiacou).

Rozsudkom Okresného súdu v Martine, pod sp. zn. 5C/189/2010, bola priznaná manželke a trom deťom náhrada nemajetkovej ujmy každému vo výške 6.000 EUR za smrť otca a manžela pri dopravnej nehode (neprimeraná rýchlosť, chodec na vozovke).

Rozsudkom Okresného súdu v Nitre, pod sp. zn. 14C/23/2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre 5Co/128/2017 bola priznaná plnoletým dcéram náhrada nemajetkovej ujmy každej vo výške 7.000 EUR za smrť 52 ročnej matky, zrazenej na priechode pre chodcov (mohla auto vidieť a nepoužila reflexné prvky, dcéry samostatné s maloletými deťmi a bolo zohľadnené dobré správanie vodiča).

Z hľadiska posúdenia intenzity zásahu do osobnostných práv žalobcov, súd prihliadol na vek zomrelej matky, ktorá v čase dopravnej nehody bola už v pokročilom seniorskom veku.

Možno teda konštatovať, že vo vzťahu k žalobcom došlo k naplneniu nielen jej rodičovskej úlohy, ale aj jej starorodičovskej úlohy k vnukom a dokonca k pravnukom.

Podľa názoru súdu prvej inštancie, je nepochybne vyššia intenzita zásahu do osobnostných práv detí smrťou rodičov, v prípade maloletých detí z dôvodu absolútnej straty možnosti naplniť vzťah rodiča a dieťaťa, ale aj v prípade plnoletých detí odkázaných na starostlivosť a výživu rodičov (zdravotne postihnuté dieťa, študujúce dieťa a podobne).

Súd prvej inštancie pri určení výšky nemajetkovej ujmy prihliadal aj na svoju vlastnú rozhodovaciu prax, kedy priznal deťom obeti dopravnej nehody, ktorou bol 91 ročný otec, nemajetkovú ujmu vo výške 7.000 EUR, respektíve 8.000 EUR deťom, ktoré s ním žili v spoločnej domácnosti, a to rozsudkom 29C/30/2018 zo dňa 04.12.2019, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove 15Co/4/2020.

Z vyššie uvedeného dôvodu, preto súd prvej inštancie aj v tomto konkrétnom prípade by považoval za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy sumu 7.000 EUR každému zo žalobcov.

Z rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky R29/2001, 1Cdo/77/2009, 4Cdo/139/2011, ako aj 7Cdo/252/2021 - R3/2022 vyplýva, že súdy pri určení výšky priznanej nemajetkovej ujmy musia zohľadniť aj správanie postihnutej osoby.

Z odôvodnenia rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky R 3/2022 vyplýva, že ak odvolací súd nezohľadnenie spoluzavinenia chodca dôvodil nízkou výškou uplatňovanej náhrady nemajetkovej ujmy, takáto argumentácia neobstojí. V zmysle zásady iudex ne eat ultra petita partium, sa skutkové okolnosti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy zásahom do súkromného a rodinného života zavinením dopravnej nehody musia posudzovať vo vzťahu k nároku uplatnenému v žalobe, ktorý nárok predstavuje množinu 100 % pre skutkové okolnosti zisťované dokazovaním. Je úlohou určiť vzájomný pomer okolnosti u osoby postihnutej, ako aj osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobilá.

V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 1Cdo/77/2009, podľa ktorého na to, aby žalobcovia mohli byť úspešní pri uplatňovaní nároku na ochranu ich osobnosti podľa § 13 Občianskeho zákonníka v prípade, keď žalovaný neoprávnenne zasiahol do ich osobnostných práv zavinením dopravnej nehody, pri ktorej zahynul ich blízky príbuzný, nie je zásadne nutné, aby konanie samej dotknutej osoby (nebohej matky žalobcov) muselo byť po právnej stránke bezzávadné. V súlade s citovaným ustanovením § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka na to, aby oprávnená osoba mala právo domáhať sa ochrany osobnosti sa vyžaduje a zároveň stačí, aby išlo o neoprávnený zásah do práv na ochranu osobnosti. V prípade existencie takéhoto neoprávneného zásahu ide potom o

objektívnu zodpovednosť, bez ohľadu na zavinenie. Správanie samej dotknutej osoby pri neoprávnenom zásahu sa stáva právne významným, až pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorú výšku určuje súd podľa závažnosti ujmy a podľa okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo. Týmito okolnosťami sú nielen okolnosti na strane samotného škodcu, ale súčasne sú to aj okolnosti na strane dotknutej osoby. Samotná závažnosť ujmy vzniknutej v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti nie je jediným a výlučným kritériom pre určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch. V danom prípade, preto odvolací súd musí určiť percentuálny podiel poškodeného na vzniku dopravnej nehody, ktorá bola príčinou zásahu do práva na súkromný, rodinný život žalobcov. Zároveň konštatoval, že napriek tomu, že podiel poškodeného nebol rozhodujúcou príčinou dopravnej nehody, zo znaleckého posudku vyplýva, že sa objektívne podieľal na vzniku nehodového deja. Obsah znaleckého posudku naznačuje, že tento podiel nebol výrazný, ale musí byť odvolacím súdom určený.

Zo záverov znaleckého posudku vypracovaného v trestnom konaní Ing. Štefanom Kováčom č. XX/XXXX vyplýva jednoznačný záver, že technickou príčinou dopravnej nehody bol nesprávny charakter pohybu chodkyne v čase jej vstupu na vozovku, ktorý vznikol v rozpore s technickým výkladom pravidiel cestnej premávky a ktorý vyvolal kolíznu situáciu, ako aj nesprávna technika jazdy vodiča motorového vozidla K. H.. Nesprávnym prvkom v jeho technike jazdy, ktorý vznikol v rozpore s technickým výkladom pravidiel cestnej premávky a ktorý znemožnil vodičovi zabrániť nehode, bola oneskorená reakcia na vstup chodkyne na vozovku.

Zo znaleckého posudku vyplýva, že chodkyňa prechádzala cez vozovku mimo priechodu pre chodcov približne rýchlosťou 4 km/hod. Na vozovku vstúpila v čase dvoch sekúnd pred zrážkou, keď sa k nej z ľavej strany približovalo predmetné motorové vozidlo. Uvedené motorové vozidlo bolo pre chodkyňu viditeľné a vo výhľade jej nič nebránilo. Chodkyňa na uvedené vozidlo nereagovala a vstupom na vozovku vytvorila kolíznu situáciu, čím donútila vodiča prichádzajúceho vozidla na zmenu smeru a rýchlosti jazdy.

Súčasne z predloženého znaleckého posudku vyplýva, že aj vodič predmetného motorového vozidla mohol zaregistrovať chodkyňu minimálne vo vzdialenosti 100 metrov pred miestom zrážky, avšak v tom čase sa chodkyňa nachádzala za pravou krajnicou a ešte nevstupovala na vozovku. Keď chodkyňa vstúpila na vozovku, bola vzdialenosť medzi ňou a motorovým vozidlom 30 metrov pred miestom zrážky, pričom vodič sa pohyboval rýchlosťou 55 km/hod, teda rýchlosťou vyššou, aká bola maximálne dovolená. V zmysle ustanovenia § 53 ods. 1 zák. č. 8/2009 Z.z., je chodec pri prechádzaní cez cestu povinný prednostne použiť priechod pre chodcov. Nesmie vstupovať na vozovku, a to ani pri použití priechodu pre chodcov, ak vzhľadom na rýchlosť a vzdialenosť prichádzajúcich vozidiel nemôže cez vozovku bezpečne prejsť. Chodci smú prechádzať cez vozovku mimo priechodu pre chodcov, len ak s ohľadom na vzdialenosť a rýchlosť jazdy prichádzajúcich vozidiel nedonútia ich vodičov na zmenu smeru alebo rýchlosti jazdy. Súčasne pred vstupom na vozovku sa chodec musí presvedčiť, či tak môže urobiť bez nebezpečenstva, a len čo vstúpi na vozovku, nesmie sa tam bezdôvodne zdržiavať, ani zastavovať.

Z predloženého znaleckého posudku č. XX/XXXX by bolo možné vyvodiť jednoznačný záver, že ako vodič motorového vozidla, tak aj nebohá poškodená chodkyňa sa rovnakou mierou objektívne podieľali na vzniku nehodového deja. Zo záverov znaleckého posudku jednoznačne vyplýva, že bezprostrednou príčinou nehody bola jednak nesprávna technika jazdy vodiča, ako aj nesprávny charakter pohybu poškodenej chodkyne v čase jej vstupu na vozovku.

V konkrétnom prípade však súd zohľadnil pri určení vzájomného pomeru okolností osoby postihnutej ako aj osoby, ktorá mala neoprávnený zásah spôsobiť skutočnosť, že samotný vodič motorového vozidla porušil ustanovenie § 16 ods. 4 zák. č. 8/2009, podľa ktorého vodič smie v obci jazdiť rýchlosťou maximálne 50 km/hod. Vodič predmetného motorového vozidla sa v čase pred zrážkou s poškodenou chodkyňou pohyboval rýchlosťou vyššou ako dovolenou a to 55 km/hod.

Na druhej strane súd prvej inštancie musel prihliadnuť aj na skutočnosť, že chodci v rámci cestnej premávky sú jej najzraniteľnejšími účastníkmi. V prevažnej miere pri strete chodca s motorovým vozidlom dôjde nielen k poškodeniu jeho zdravia, ale v mnohých prípadoch aj k jeho úmrtiu na rozdiel od vodičov motorového vozidla, u ktorých je zranenie pri takejto dopravnej nehode málo pravdepodobné.

Na základe vyššie uvedených okolností nehodového deja, preto súd prvej inštancie určil podiel vodiča motorového vozidla na vzniku nehodového deja v rozsahu 60 % a poškodenej chodkyne v rozsahu 40 %. Na základe uvedeného, je potom nárok žalobcov ako pozostalých obete vyššie uvedenej dopravnej nehody dôvodný u každého vo výške 4.200 EUR a zodpovedá 60 % podielu vodiča motorového vozidla na vzniku nemajetkovej ujmy zo sumy 7.000 EUR.

V priebehu súdneho konania žalovaný podal návrh na prerušenie predmetného konania do právoplatného skončenia trestného konania vedeného na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp. zn.

13T/41/2021. Návrh odôvodnil tým, že s poukazom na skutočnosť zrušenia pôvodného právoplatného trestného rozkazu v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. 13T/6/2020 nie je možné mať za preukázaný základ nároku na náhradu nimi uplatnenej nemajetkovej ujmy. Bez toho, aby žalobcovia bez akýchkoľvek pochybností preukázali právoplatne zavinenie na dopravnej nehode, a teda zodpovednosť za vzniknutú škodu poistenca žalovanej je vylúčené, aby žalovanému, ako poisťovateľovi povinne zmluvného poistenia za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, vznikla povinnosť poskytnúť náhradu škody v rozsahu poistného krytia v zmysle platnej právnej úpravy.

Podľa § 164 ak súd neurobí iné vhodné opatrenia, môže konanie prerušiť, ak prebieha súdne alebo správne konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd dal na také konanie podnet.

Podľa názoru súdu prvej inštancie je návrh žalovaného na prerušenie predmetného konania do právoplatného skončenia trestného konania, toho času vedeného pod sp. zn. 13T/41/2021 nedôvodný. Je nepochybné, že žalovaný ako poisťovateľ poskytuje poistné plnenie za škodu, ktorá mala byť spôsobená prevádzkou poisteného motorového vozidla, teda ide o zodpovednosť objektívnu v zmysle ustanovenia § 427 Občianskeho zákonníka.

Z doterajšieho priebehu trestného konania vrátane rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nevznikli pochybnosti o tom, že dopravná nehoda bola zavinená vodičom motorového vozidla, zodpovednosť za škodu prevádzkou, ktorého je poistená u žalovaného. Pochybnosti boli iba v osobe páchatelia trestného činu, pre ktoré bolo pôvodne právoplatné rozhodnutie zrušené.

Súd prvej inštancie po oboznámení obsahu trestného spisu zistil, že po rozhodnutí Najvyššieho súdu sa konali 3 hlavné pojednávania dňa 19.01., 06.04. a 09.08.2022, na ktorých boli opakované výsluchy obžalovaného, svedkov, ako aj prečítané znalecké posudky, vrátane znaleckého posudku č. XX/XXXX a obsahom uvedených hlavných pojednávanií bola iba otázka odstránenia rozporov v osobe páchatelia trestného činu, bez návrhov na doplnenie dokazovania, ktoré by spochybňovali správnosť záverov znaleckého posudku vypracovaného Ing. Štefanom Kováčom č. XX/XXXX.

Okrem iného podľa názoru súdu prvej inštancie, nárok pozostalých obetí dopravnej nehody na nemajetkovú ujmu uplatnený podľa zák. č. 381/2001 Z.z., zostáva zachovaný aj v prípade, ak preukázateľne k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv došlo prevádzkou motorového vozidla, ale nebol zistený páchatel trestného činu, teda osoba vodiča, ktorá v čase dopravnej nehody uvedené motorové vozidlo viedla.

Na základe vyššie uvedených skutočností, preto súd prvej inštancie návrh žalovaného na prerušenie konania ako nedôvodný zamietol.

Žalovaný ďalej vzniesol námietku litispendencie s odôvodnením, že žalobcovia si rovnaký nárok na nemajetkovú ujmu uplatnili aj v trestnom konaní.

Nedostatkom podmienky súdneho konania podľa § 159 CSP, je i prekážka začatého konania, ktorá bráni tomu, aby na súde prebiehalo iné konanie v tej istej veci. Táto prekážka vzniká, ak na ktoromkoľvek súde v Slovenskej republike je začaté konanie, ktoré má rovnakých účastníkov, rovnaký predmet konania a rovnaké skutkové okolnosti, od ktorých sa právo odvodzuje.

Podľa názoru súdu prvej inštancie, táto prekážka litispendencie v predmetnom konaní daná nie je, keďže nárok na nemajetkovú ujmu si žalobcovia v tomto konaní uplatňujú voči žalovanému v zmysle ustanovenia § 15 zák. č. 381/2001 Z.z. v spojení s ustanovením § 427 Občianskeho zákonníka, teda v rámci zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

V trestnom konaní si nárok na náhradu nemajetkovej ujmy uplatňujú voči vodičovi motorového vozidla v zmysle ustanovenia § 420 Občianskeho zákonníka, teda v predmetnom konaní nie je naplnená podmienka totožnosti účastníkov, ako aj skutkových okolností, od ktorých právo žalobcovia odvodzujú, preto súd prvej inštancie posúdil námietku litispendencie vznesenú žalovaným, ako nedôvodnú.

Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

Podľa § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

Podľa čl. 3 ods. 1 CSP, každé ustanovenie tohto zákona je potrebné vykladať v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, verejným poriadkom, princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, s medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie, a to s trvalým zreteľom na hodnoty, ktoré sú nimi chránené.

Podľa čl. 3 ods. 2 CSP, výklad tohto zákona nesmie protirečiť tomu, čo je v jeho slovách a vetách jasné a nepochybné. Nikto sa však nesmie dovoľávať slov a viet tohto zákona proti ich účelu a zmyslu podľa odseku 1.

CSP nemá obdobné ust. § 142 ods. 3 O. s. p., ktoré sa uplatňovalo ako lex specialis vo vzťahu k ust. § 142 ods. 2 O. s. p. Na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy nová právna úprava už neobsahuje tri špeciálne skutkové podstaty, ale len dve. Na prvom mieste je zásada úspechu a v prípadoch, keď mala strana sporu vo veci úspech len čiastočný, platí pravidlo obsiahnuté v § 255 ods. 2 CSP. Nepatrný neúspech CSP aktuálne nepozná a zohľadňuje teda každý neúspech, a to vrátane neúspechu v časti príslušenstva pohľadávky. Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti (str. 906 Komentára k Civilnému sporovému poriadku, nakladateľství C. H. Beck). Aj z dôvodovej správy k ust. § 255 CSP vyplýva, že v tomto ustanovení sa premieta zásada úspechu v spore, ako esenciálne kritérium priznania náhrady trov konania. V sporovom konaní je kritérium procesného úspechu prvoradým kritériom posudzovania náhrady trov konania, čomu zodpovedá i systematické začlenenie tohto ustanovenia. Podľa tohto kritéria môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, avšak nie v požadovanej výške. Ide o prípady, kedy výška nároku závisí od úvahy súdu alebo znaleckého posudku. Ako príklad uvádza dôvodová správa náhradu nemajetkovej ujmy v sporoch o ochranu osobnosti. Vhodným riešením potom bude, že žalobca má právo na plnú náhradu trov konania, avšak výlučne iba z prisúdenej sumy. Priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu úspech vo veci, keďže ten sa skúma čo do právneho základu a nie čo do výšky priznaného nároku. Keďže predmetom konania bol nárok žalobcov na zaplatenie nemajetkovej ujmy v spore o ochranu osobnosti, ktorej výška závisela od úvahy súdu, bol žalobcom priznaný nárok na náhradu trov konania, ako úspešnej strane sporu, čo do právneho základu sporu v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania bude rozhodnuté postupom podľa § 262 ods. 2 CSP, vo výške zodpovedajúcej prisúdenej sume nemajetkovej ujmy.

Poučenie:

2

29C/5/2022

Proti výroku I., II., III., IV. a V. možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Prešov.

Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že neboli splnené procesné podmienky, súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie nevykonával navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, zistený skutkový stav neobstoí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom, môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa exekučného poriadku. Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom, môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa exekučného poriadku.

Proti výroku VI. odvolanie prípustné nie je (§ 357 CSP).